

Secția a treia

CAUZA I.D. ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 3271/04)

Hotărâre

Strasbourg

23 martie 2010

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza I.D. împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din: Josep Casadevall, *președinte*, Elisabet Fura, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Luis López Guerra, *judcători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 2 martie 2010,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 3271/04 îndreptată împotriva României prin care un resortisant al acestui stat, domnul I.D. („reclamantul”), a sesizat Curtea la 27 noiembrie 2003 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”). Președintele camerei a admis cererea de nedivulgare a identității formulată de reclamant (art. 47 § 3 din regulament).

2. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. La 23 aprilie 2008, președintele Secției a treia a decis să comunice cererea Guvernului. În conformitate cu art. 29 § 3 din Convenție, acesta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

4. Reclamantul s-a născut în 1950 și locuiește în Târgu-Jiu.

A. Procedura pe fond pentru a obține plata drepturilor de autor

5. La 6 decembrie 1993, bazându-se pe Legea nr. 64/1991 privind brevetele de invenție, reclamantul a introdus în fața instanței o acțiune pentru a obliga societatea M. cu capital majoritar de stat să îi plătească 75 de milioane lei românești (ROL) reprezentând valoarea

drepturilor de autor pe care această societate, deși recunoscuse dreptul acestuia, refuza să o plătească pentru invenția pe care o utilizase.

6. După ce a dispus efectuarea unei prime expertize tehnice, instanța, în pofida contestației reclamantului, a admis, la ședința din 30 iunie 1994, cererea societății M. de efectuare a unei a doua expertize.

7. La ședința din 16 martie 1995, această nouă expertiză a fost depusă la dosar. La aceeași dată, instanța a admis cererea societății M. pentru suspendarea procedurii până la încheierea unei alte proceduri în anularea brevetului reclamantului. În această ultimă procedură, în cursul căreia reclamantul s-a plâns de manevrele dilatorii ale societății M., acțiunea acestei societăți a fost respinsă ca fiind nefondată prin hotărârea din 1 octombrie 1998, confirmată în ultimă instanță la 26 ianuarie 2000.

8. În 1999, statul a vândut majoritatea capitalului societății M. către societatea MEI.

9. După derularea unei proceduri peremptorii în instanțe declanșată din greșeală de instanțe între decembrie 1998 și mai 1999, dosarul privind drepturile de autor a fost repus pe rol la 26 mai 2000, dată la care Tribunalul Gorj a dispus, la cererea reclamantului, efectuarea unei expertize care urmărea în principal actualizarea sumei datorate în conformitate cu dispozițiile legale relevante.

10. Prin hotărârea din 6 aprilie 2001, pe baza expertizei citate anterior, tribunalul a admis acțiunea reclamantului și a obligat societatea M. să plătească acestuia aproximativ 15 milioane ROL.

11. Prin hotărârea din 3 iunie 2002, după ce a dispus o expertiză contabilă, Curtea de Apel Craiova a admis apelul introdus de către reclamant. Aceasta a constatat că, înainte de procedura în cauză, societatea M. recunoscuse reclamantului dreptul de a fi plătit pentru invenția sa, astfel încât litigiul nu se referea decât la suma respectivă. În baza ultimei expertize, a obligat societatea M. să plătească reclamantului suma de 3 515 264 188 ROL pentru drepturile de folosință a brevetului acestuia și 18 105 000 ROL pentru cheltuielile de judecată.

12. Prin hotărârea definitivă din 30 octombrie 2002, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul formulat de societatea M. și a confirmat hotărârea citată anterior.

B. Proceduri de executare silită a hotărârii din 30 octombrie 2002

13. După trimiterea dosarului la Tribunalul Gorj, la 10 aprilie 2003, și învestirea hotărârii cu formulă executorie, instanța, prin hotărârea din 12 mai 2003, a autorizat poprirea conturilor bancare ale societății M. Executorul judecătoresc însărcinat de reclamant cu executarea silită a hotărârii din 30 octombrie 2002 a poprit, la 14 mai 2003, conturile societății M deschise la cinci bănci.

14. La 16 mai 2003, societatea M. a sesizat instanța, pe baza unor motive similare, cu două proceduri, o procedură a ordonanței președințiale pentru deblocarea conturilor sale bancare poprite și o procedură pentru contestarea și suspendarea executării silite. În prima procedură, prin două încheieri pronunțate la 16 și 22 mai 2003, fără să citeze părțile sau să asigure participarea reclamantului, instanța s-a bazat pe art. 581 C. proc. civ., a reținut motivele invocate – și anume că societatea debitoare avea o situație financiară precară, că avea mai multe sute de persoane angajate și că blocarea putea genera probleme sociale -, și a deblocat conturile bancare poprite. În urma recursului reclamantului, aceste hotărâri au fost considerate contrare legii prin hotărârea din 30 septembrie 2003 a Curții de Apel Craiova, care a reținut că procedura ordonanței președințiale nu era o cale de atac aplicabilă executării silite a unei hotărâri definitive, ci o contestație la executare, care fusese între timp respinsă (a se vedea în continuare).

În a doua procedură, prin încheierea din 4 iulie 2003, instanța a respins contestația la executare introdusă de societatea debitoare, constatând că nu existau motive să se admită cererea de suspendare întrucât societatea debitoare nu contesta niciun act de executare silită. Între timp, societatea M. închisese conturile bancare deblocate, astfel încât demersurile ulterioare ale executorului judecătoresc pentru identificarea altor conturi în vederea efectuării unei noi popriri au rămas zadarnice.

15. În comunicarea din 23 septembrie 2004, una din cele cinci bănci în cauză a precizat reclamantului că, la momentul procedurilor de poprire citate anterior (supra, pct. 14), conturile bancare ale societății M. făceau deja obiectul unei popriri inițiate de autorități pentru creanțe fiscale și că aceste creanțe erau prioritare în conformitate cu art. 563 C. proc. civ.

16. În paralel cu acordurile de plată eșalonată a sumelor datorate de societatea M., încheiate între 2004 și 2006 cu asistența executorului judecătoresc și, în cele din urmă, nerespectate de această societate, reclamantul a sesizat instanțele, la 3 noiembrie 2003, cu o contestație la executare; acesta pretindea că societatea tergiversa executarea hotărârii din 30 octombrie 2002 și că era de rea-credință. A solicitat informații cu privire la băncile în care societatea M. deținea conturi, anularea popririi de către autoritățile fiscale a bunurilor societății care nu fuseseră încă vândute și, în subsidiar, deschiderea procedurii falimentului. După două casări cu trimitere motivate prin vicii de procedură, reclamantul, la ședința din 15 martie 2006, a informat instanța cu privire la dorința sa de a renunța la procedură, pe motiv că încheiasă un nou acord de plată eșalonat cu societatea M. Prin hotărârea pronunțată în aceeași zi, instanța a respins acțiunea, dar a reținut cu prioritate motivul legat de neplata taxelor de timbru datorate.

17. Din dosar reiese că, în iunie 2004 și februarie 2005, autoritățile au pus sechestru pe bunurile mobile și imobile ale societății M., fapt pe care l-au confirmat la 10 mai 2005 executorului judecătoresc care, la cererea reclamantului, intenționa să încerce această cale de executare. În afară de aceasta, societatea M. a plătit reclamantului, în 2006 și 2007, o sumă totală de 30 000 lei românești noi (RON), și anume aproximativ 3,5% din creanța sa actualizată în 2008 de executorul judecătoresc la aproximativ 847 811 RON. În cele din urmă, la 27 mai 2008, ca răspuns la cererea executorului judecătoresc care dorea să inițieze procedura falimentului, societatea M. a confirmat că toate bunurile sale erau în continuare sub sechestrul autorităților fiscale.

18. Potrivit informațiilor oferite de părți, executarea silită a hotărârii din 30 octombrie 2002 de către executorul judecătoresc este în continuare pendinte, iar dosarul de executare nu a fost încă închis. Din octombrie 2009, societatea M. face obiectul procedurii falimentului.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE RELEVANTE

19. În ceea ce privește neexecutarea hotărârilor definitive pronunțate în litigiile dintre persoanele particulare, esențialul din prevederile interne relevante, și anume extrasele din Codul de procedură civilă și din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, este descris în decizia *Topciov împotriva României* [(dec.), nr. 17369/02, 15 iunie 2006]. Art. 49 și 53 din legea citată anterior prevăd că executarea silită și celelalte acte de executare sunt efectuate de executorul judecătoresc la cererea creditorului, dacă legea nu dispune altfel, și că în cazul refuzului executorului de a îndeplini un act de executare, reclamantul poate sesiza instanțele.

20. Codul de procedură civilă conține dispoziții distincte privind procedurile de executare silită referitoare la creanțe (conturi bancare și altele) și la bunurile mobile sau imobile ale debitorului. Aceste dispoziții reglementează sechestrul, vânzarea la licitație și distribuirea între creditori a sumelor obținute. Art. 371⁵ C. proc. civ. prevede că executarea silită încetează dacă: a) s-a realizat integral obligația prevăzută în titlul executoriu, s-au achitat cheltuielile de executare, precum și alte sume datorate potrivit legii; în acest caz, executorul va preda debitorului titlul executoriu, menționând pe acesta stingerea totală a obligațiilor; b) nu mai poate fi efectuată ori continuată din cauza lipsei de bunuri urmăribile ori a imposibilității de valorificare a unor astfel de bunuri; în aceste cazuri, executorul va remite personal creditorului sau reprezentantului acestuia titlul executoriu, menționând pe acesta cauza restituirii și partea de obligație ce a fost executată; c) creditorul a renunțat la executare; d) a fost desființat titlul executoriu.

21. Art. 457 alin. (2) C. proc. civ. prevede că, în cazul popririi sumelor de bani dintr-un cont bancar, acestea sunt indisponibilizate în măsura necesară realizării creanței. De la modificarea Codului de procedură civilă prin Legea nr. 459/2006, art. 452 alin. (2) prevede că

sumele necesare plății drepturilor salariale pentru șase luni nu pot fi supuse executării silite prin poprire.

22. În afară de aceasta, art. 581 și 582 C. proc. civ. privind ordonanțele președințiale prevăd că instanța va putea să ordone măsuri vremelnice în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi cu prilejul unei executări. În primă instanță, procedura se poate derula de urgență, fără citarea părților, și chiar atunci când există judecată asupra fondului. Recursul este contradictoriu și trebuie judecat de urgență.

23. Art. 36 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 277/2009, prevede că de la data deschiderii procedurii se suspendă de drept toate acțiunile judiciare sau măsurile de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra debitorului sau bunurilor sale.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ALE ART. 6 § 1 DIN CONVENȚIE

24. Reclamantul pretinde că s-a adus atingere dreptului său de acces la instanță și dreptului său la respectarea bunurilor sale ca urmare a deciziilor Tribunalului Gorj, care, în opinia sa, au împiedicat sau au întârziat executarea hotărârii din 30 octombrie 2002 prin care s-a dispus poprirea conturilor bancare ale societății debitoare. De asemenea, acesta se plânge de durata excesivă a procedurii privind plata drepturilor sale de autor. Reclamantul invocă art. 6 § 1 din Convenție, a cărui parte relevantă în speță este redactată după cum urmează:

Art. 6 § 1

„Orice persoană are dreptul la judecarea [...] într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță [...], care va hotărî [...] asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil [...]”

25. Guvernul respinge acest argument.

A. Cu privire la neexecutarea hotărârii definitive din 30 octombrie 2002

1. Cu privire la admisibilitate

26. Guvernul invocă neepuizarea de către reclamant a căilor de atac interne, reproșându-i acestuia că nu a introdus o contestație la executare (art. 399 C. proc. civ.) sau o acțiune disciplinară împotriva executorului judecătoresc (art. 45 și 57 din Legea nr. 188/2000) pentru a se plânge de un eventual refuz, întârziere sau neglijență a acestuia din urmă în îndeplinirea unui act de executare.

27. Reclamantul precizează că plângerea sa nu se referă la activitatea executorului judecătoresc, care, în opinia sa, a acționat cu diligență, ci la activitatea instanțelor interne cărora le reproșează că au făcut să fie inefficiente recursurile pe care le-a formulat în vederea executării silite.

28. Curtea consideră că excepția Guvernului este legată de examinarea fondului capătului de cerere al reclamantului, astfel încât este necesar să fie unită cu fondul. De asemenea, Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție și subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

2. Cu privire la fond

29. Guvernul este de părere că autoritățile și-au îndeplinit obligațiile pozitive, și anume – în ceea ce privește un debitor privat – asistarea cu diligență și în mod rezonabil a reclamantului în demersurile sale de executare silită. Acesta constată că executorul

judecătorească a îndeplinit, la cererea reclamantului, numeroase acte de executare privind în special poprirea conturilor bancare ale societății M., dar că instanțele au anulat aceste acte și că societatea și-a închis ulterior conturile. Acesta consideră că reclamantul ar fi putut solicita executorului să pună sechestru pe bunurile societății înainte ca autoritățile să pună sechestru pe acestea pentru creanțe bugetare privilegiate, în iunie 2004 și februarie 2005. În cele din urmă, observă că au fost încheiate mai multe acorduri între societate și reclamant, precum și că acesta din urmă a recuperat o parte din suma datorată și că a persistat în urmărirea prin executor a procedurii, care este în continuare pendinte.

30. Reclamantul reiterează că se plânge de lipsa de asistență a instanțelor interne sesizate cu executarea silită, în special în procedurile în care au anulat, în mod nelegal potrivit acestuia, poprirea conturilor bancare ale societății M. și au trimis de mai multe ori cererea sa de contestație la executare (supra, pct. 13 și 16). Cu privire la sechestrul asupra bunurilor mobile și imobile, reclamantul consideră că această procedură ar fi fost mai complicată și mai costisitoare decât procedura de poprire a conturilor societății M., care, în opinia sa, ar fi trebuit să fie eficientă în temeiul dispozițiilor interne. În cele din urmă, el susține că societatea în cauză era solvabilă.

31. În prezenta cauză, Curtea observă că era vorba despre executarea unei hotărâri judecătorești care impunea o obligație de plată unei persoane particulare, întrucât societatea M. fusese privatizată chiar înainte ca cererea reclamantului privind drepturile sale patrimoniale de autor să fi fost judecată în primă instanță. În această privință, statul era obligat să pună la dispoziția reclamantului un sistem juridic adecvat și suficient care să îi permită să obțină de la debitor plata sumelor acordate prin hotărârea definitivă din 30 octombrie 2002 [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Dachar împotriva Franței* (dec.), nr. 42338/98, 6 iunie 2000, și *Topcirov*, decizie citată anterior).

32. Curtea observă mai întâi că executorul judecătorească nu a închis executarea silită pe motivul insolvenței debitorului, astfel cum avea posibilitatea să o facă în baza art. 371⁵ C. proc. civ., că reclamantului i s-a plătit o parte din creanța sa în 2006-2007 și că procedura falimentului nu a fost deschisă în privința societății M. decât în octombrie 2009. Prin urmare, Curtea apreciază că, în pofida anumitor dificultăți financiare pe care societatea debitoare ar fi putut să le aibă, nu există probe care să permită să se ajungă la constatarea că aceasta era insolvabilă, înainte de octombrie 2009, ceea ce ar fi avut ca efect exonerarea statului de orice răspundere pentru neplata creanței executorii a reclamantului [a se vedea, *a contrario*, *Ciprova împotriva Republicii Cehe* (dec.), nr. 33273/03, 22 martie 2005]. În această privință, ținând seama de capătul de cerere al reclamantului și de poziția părților care convin asupra faptului că executorul judecătorească și-a îndeplinit obligațiile, rămâne să se examineze dacă instanțele interne sesizate de reclamant au luat măsuri adecvate și suficiente în vederea asigurării executării. Reiese că excepția Guvernului întemeiată pe neepuizarea căilor de atac, excepție care se referă la activitatea executorului judecătorească, nu poate fi reținută.

33. Curtea observă că, imediat după investirea cu formulă executorie a hotărârii, reclamantul a obținut, la 12 și 14 mai 2003, autorizația de poprire a conturilor bancare ale societății M. Cu toate acestea, chiar înainte ca acesta să poată obține plata cel puțin a unei părți din creanța sa, tribunalul a deblocat, la 16 mai 2003, conturile bancare poprite, prin procedura ordonanței președințiale, care nu era contradictorie, pe motiv că poprirea risca să genereze probleme sociale în cadrul societății. Curtea subliniază nu numai că aceste motive au fost considerate irelevante din cauza lipsei unei contestații a unui act de executare din partea instanței competente să se pronunțe cu privire la orice incident legat de executare (hotărârea din 4 iulie 2003), ci mai ales că hotărârea din 16 mai 2003 a fost considerată ca fiind contrară legii în măsura în care procedura ordonanței președințiale era în sine inaplicabilă procedurilor de executare silită privind o hotărâre definitivă (hotărârea din 30 septembrie 2003, supra, pct. 14). Trebuie să se observe că, în timp ce hotărârea din 16 mai 2003 a dispus deblocarea conturilor societății M. în aceeași zi în care aceasta a sesizat instanța, au trecut mai mult de patru luni până la anularea acestei hotărâri într-un recurs care ar fi trebuit judecat „de urgență” (supra, pct. 14 și 22 *in fine*). Între timp, societatea M. își golise și închisese conturile bancare, făcând să fie zadarnice demersurile ulterioare ale reclamantului și ale executorului judecătorească pentru reînnoirea procedurii de poprire a conturilor societății.

34. De asemenea, Curtea observă că procedura de contestare la executare inițiată la 3 noiembrie 2003, prin care reclamantul și executorul judecătoresc încercau să obțină informații privind conturile bancare utilizate de societatea M. și anularea sechestrului pus de autoritățile fiscale pe bunurile societății care nu fuseseră încă vândute, a fost retrimisă de două ori în primă instanță pentru erori de procedură înainte de a fi anulată la 15 martie 2006 pentru neplata taxei de timbru datorate.

35. Având în vedere cele de mai sus și reamintind că autoritățile competente au sarcina de a acționa în mod eficient și prompt pentru a nu favoriza organizarea insolvenței de către debitori (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Schrepler împotriva României*, nr. 22626/02, pct. 32 *in fine*, 15 martie 2007), Curtea apreciază că instanțele interne sesizate cu executarea hotărârii din 30 octombrie 2002 nu au luat măsurile adecvate și suficiente pentru a-l asista pe reclamant în demersurile sale de executare silită. Aplicarea contrară legii a unei ordonanțe președințiale în cazul executării silită și erorile de procedură care au întârziat procedura pentru clarificarea situației bunurilor societății M., erori de care sunt responsabile autoritățile, au permis societății debitoare să închidă conturile bancare având ca efect pierderea unei șanse reale a reclamantului de a-și recupera creanța (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Deordiev și Deordiev împotriva Moldovei*, nr. 33276/03, pct. 32, 16 octombrie 2007).

36. În ceea ce privește argumentul Guvernului potrivit căruia reclamantul ar fi putut recurge la sechestrul bunurilor societății M. înaintea autorităților, în iunie 2004 și februarie 2005, Curtea consideră că – printr-o examinare a faptelor *a posteriori* – reclamantul nu poate fi acuzat că și-a început demersurile, cu executorul judecătoresc, prin poprirea conturilor bancare, cale care ar fi trebuit să fie mai rapidă și mai puțin costisitoare. În plus, în perioada în care procedurile judiciare citate anterior pentru poprirea conturilor bancare s-au dovedit ineficiente prin rezultatul sau durata lor, autoritățile puseseră deja sechestrul pe bunurile respective.

37. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că trebuie să se respingă excepția de neepuizare a căilor de atac interne invocată de Guvern și să se constate că autoritățile nu și-au îndeplinit obligațiile pozitive în această privință.

Prin urmare, a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție.

B. Cu privire la durata procedurii

1. Cu privire la admisibilitate

38. În primul rând, Curtea consideră necesar să se pronunțe cu privire la perioada care trebuie luată în considerare. Aceasta ia act, în observațiile părților, că Guvernul nu a invocat în mod explicit această chestiune, examinând succesiv procedura pe fond și procedura de executare silită, în timp ce reclamantul a susținut că procedura inițiată la 6 decembrie 1993 este și în prezent pendinte din perspectiva art. 6 § 1 din Convenție.

39. În continuare, Curtea observă că procedura pe fond în cadrul căreia a fost pronunțată hotărârea din 30 octombrie 2002 a fost urmată de o procedură de executare silită a acestei hotărâri, procedură care este și în prezent pendinte potrivit informațiilor oferite de către părți. Aceasta reamintește că, potrivit jurisprudenței sale, procedura nu este considerată terminată decât la executarea completă a deciziei în cauză sau, după caz, la încheierea executării din alt motiv, precum insolvența debitorului, ținând seama de faptul că – în cauzele de durată de procedură civilă – executarea este a doua fază a procedurii pe fond [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Cocchiarella împotriva Italiei* (GC), nr. 64886/01, pct. 88, CEDO 2006-V, și *Kocsis împotriva României*, nr. 10395/02, pct. 74, 20 decembrie 2007]. Rezultă că procedura de executare silită trebuie să fie, de asemenea, luată în considerare la examinarea caracterului rezonabil al duratei unei proceduri (*Pinto de Oliveira împotriva Portugaliei*, nr. 39297/98, pct. 26, 8 martie 2001). Deși, din cauza competenței sale *ratione temporis*, Curtea nu poate lua în considerare decât perioada posterioară datei de intrare în vigoare a Convenției pentru statul în cauză - în speță, la 20 iunie 1994 -, ea va ține totuși seama de stadiul pe care îl atinsese procedura la această dată [*Kudla împotriva Poloniei* (GC), nr. 30210/96, pct. 123,

CEDO 2000-XI]. Reiese că durata procedurii, luată în ansamblul său, ajunge în prezent la aproximativ cincisprezece ani și șase luni.

40. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

2. Cu privire la fond

41. Guvernul este de părere că durata procedurii pe fond nu este excesivă, având în vedere în special caracterul, în opinia sa, complex al cauzei și perioadele în timpul cărora procedura a fost suspendată până la încheierea procedurii de anulare a brevetului de invenție (din martie 1995 până în decembrie 1998 și din septembrie 1999 până în mai 2000). Cu privire la procedura de executare silită, acesta consideră că nu au existat perioade de inactivitate imputabile executorului judecătoresc și instanțelor.

42. Reclamantul contestă argumentele Guvernului și, făcând trimitere la considerentele hotărârii din 30 octombrie 2002, afirmă că procedura nu avea un caracter complex și că durata sa este excesivă.

43. Curtea reamintește că acest caracter rezonabil al duratei unei proceduri se apreciază în funcție de circumstanțele cauzei și având în vedere criteriile consacrate de jurisprudența sa, în special complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului și cel al autorităților, precum și miza litigiului pentru persoana în cauză [*Frydlender împotriva Franței* (GC), nr. 30979/96, pct. 43, CEDO 2000-VII].

44. Curtea apreciază că nici comportamentul reclamantului, nici complexitatea pretinsă a cauzei nu pot explica durata procedurii respective. Cu acest titlu, este suficient să se observe că s-a constatat în ultimă instanță de curtea de apel că litigiul nu se referea în principal decât la valoarea sumei datorate reclamantului de societatea M. (supra, pct. 11).

45. Curtea consideră că, dincolo de termenul cauzat de mai multe expertize dispuse de instanțe pentru calcularea acestei sume, durata respectivă se datorează în principal suspendării procedurii pe fond, în vederea examinării procedurii de anulare a brevetului de invenție, și derulării procedurii de executare silită. Cu privire la suspendarea procedurii de către tribunal, pronunțată la cererea societății M., Curtea reamintește că s-a pronunțat deja că, deși instanțele responsabile pentru cauză sunt cele care trebuie să aprecieze necesitatea de a suspenda o procedură până la încheierea unei alte proceduri, este sarcina autorităților de a supraveghea îndeaproape derularea unei astfel de proceduri, conștiente de faptul că și-au asumat riscul ca procedura principală să fie întârziată în mod semnificativ (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Ciovisa împotriva României*, nr. 3076/02, pct. 74-75, 31 martie 2009). Or, în speță, aceasta observă că, pe lângă faptul că procedura în anulare a întârziat cu aproximativ cinci ani procedura principală, în ciuda demersurilor întreprinse de reclamant pentru a denunța atitudinea dilatorie a societății M., instanțele în cauză au declanșat printr-o eroare o procedură peremptorii în instanță.

46. În orice caz, întârzierea acumulată prin suspendarea cauzei a crescut ca urmare a procedurii de executare silită. Cu acest titlu este suficient să se observe că a doua procedură de contestație la executare a fost prelungită în mod nejustificat din cauza viciilor de procedură comise de instanțe și că, în ciuda atitudinii prompte a reclamantului pe lângă executorul judecătoresc și instanțe pentru clarificarea situației conturilor bancare și a altor bunuri ale societății M., procedura de executare nu este nici în prezent finalizată prin executarea creanței sau prin încheierea procedurii din motive, de exemplu, de insolvență a debitorului.

47. Ținând seama de cele de mai sus, Curtea consideră că procedura în litigiu nu respectă cerința „termenului rezonabil”. Prin urmare, a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1

48. Reclamantul pretinde că s-a adus atingere dreptului său la respectarea propriilor bunuri ca urmare a neexecutării hotărârii din 30 octombrie 2002. Guvernul contestă acest argument.

49. Având în vedere concluziile sale de la pct. 31-37 de mai sus, Curtea consideră că acest capăt de cerere trebuie, de asemenea, să fie declarat admisibil, dar că nu este necesar să se pronunțe cu privire la fond (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Elena Negulescu împotriva României*, nr. 25111/02, pct. 51, 1 iulie 2008).

III. CU PRIVIRE LA CELELALTE PRETINSE ÎNCĂLCĂRI

50. În cele din urmă, reclamantul pretinde că eforturile depuse și stresul acumulat în cursul procedurii reprezintă atingeri aduse dreptului său de a nu executa o muncă forțată sau obligatorie și dreptului său la respectarea vieții private și de familie, în sensul art. 4 și al art. 8 din Convenție. De asemenea, reclamantul acuză autoritățile că i-au încălcat dreptul de proprietate industrială și i-au utilizat brevetul în mod ilegal, susținând că ele au adus astfel atingere dreptului său la respectarea bunurilor sale, garantat de art. 1 din Protocolul nr. 1.

51. Ținând seama de toate elementele de care dispune și în măsura în care este competentă să se pronunțe cu privire la pretențiile formulate, Curtea constată că nu s-a adus nicio atingere drepturilor și libertăților garantate de articolele Convenției sau de protocoalele sale.

Reiese că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 și 4 din Convenție.

IV. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

52. Art. 41 din Convenție prevede:

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

53. Reclamantul solicită pentru prejudiciul material o sumă totală de 386 445,49 euro (EUR), care corespunde valorii creanței sale în temeiul hotărârii din 30 octombrie 2002, întemeindu-se pe neexecutarea pentru care ar fi responsabile autoritățile și pe o durată excesivă a procedurii. În afară de aceasta, el solicită o sumă totală de 40 000 EUR pentru prejudiciul moral.

54. Guvernul contestă plata unei sume pentru prejudiciu material, pe motiv că este vorba de o creanță față de un debitor privat, și susține că suma reclamată pentru prejudiciul moral este excesivă.

55. Curtea subliniază că singura bază care trebuie reținută pentru acordarea unei reparații echitabile constă, în speță, în faptul că reclamantul nu a beneficiat de garanțiile art. 6 § 1 din Convenție ținând seama de durata excesivă a procedurii și de faptul că autoritățile nu au luat măsurile adecvate și suficiente pentru a-l asista în mod efectiv în demersurile sale pentru executarea hotărârii din 30 octombrie 2002. Desigur, Curtea nu poate face speculații asupra eventualului rezultat al procedurii de executare în caz contrar, dar nu consideră nerezonabil să considere că persoana în cauză a suferit nu numai un prejudiciu moral, ci și o pierdere a unei șanse reale (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kocsis*, citată anterior, pct. 149).

56. Pronunțându-se în echitate, în conformitate cu art. 41 din Convenție, Curtea acordă reclamantului pentru toate prejudiciile 12 000 EUR.

B. Cheltuieli de judecată

57. De asemenea, reclamantul solicită 4 402,83 EUR pentru cheltuielile de judecată efectuate în fața instanțelor interne, sumă constituită în principal din sumele actualizate ale cheltuielilor de judecată acordate de instanțele interne în procedura pe fond, din onorariul în valoare de 2 000 lei românești plătit executorului judecătoresc – pentru care prezintă un document justificativ – și alte cheltuieli diverse.

58. Guvernul nu contestă acordarea, pentru cheltuieli de judecată, a sumelor alocate de instanțele interne, dar consideră în esență că persoana în cauză ar putea recupera onorariul executorului judecătoresc în procedura de executare silită; cu privire la restul sumei reclamate, cererea îi pare excesivă și nejustificată.

59. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor sale de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. În speță, ținând seama de elementele pe care le deține și de criteriile menționate anterior, Curtea consideră că este rezonabil să acorde reclamantului suma de 700 euro cu titlu de cheltuieli de judecată în procedura națională.

C. Dobânzi moratorii

60. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. Unește cu fondul excepția preliminară invocată de Guvern privind neepuizarea căilor de atac interne și o respinge;

2. Declară cererea admisibilă în privința capetelor de cerere întemeiate pe art. 6 § 1 din Convenție și pe art. 1 din Protocolul nr. 1 privind durata procedurii și neexecutarea hotărârii definitive din 30 octombrie 2002 și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;

3. Hotărăște că a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție ca urmare a neexecutării hotărârii din 30 octombrie 2002;

4. Hotărăște că a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție ca urmare a duratei excesive a procedurii în cauză;

5. Hotărăște că nu este necesar să se examineze pe fond capătul de cerere întemeiat pe art. 1 din Protocolul nr. 1 privind neexecutarea hotărârii din 30 octombrie 2002;

6. Hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:

i. 12 000 EUR (douăsprezece mii de euro), pentru toate prejudiciile, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;

ii. 700 EUR (șapte sute de euro) pentru cheltuielile de judecată, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit de către reclamant;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

7. Respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 23 martie 2010, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte